

Park Brialmont

Eén grote groene long in het district Berchem

Het masterplan Park Brialmont is de toekomstvisie voor de ontwikkeling van de gebieden De Villegas, Wolvenberg en Brilschans. De stad Antwerpen en het district Berchem willen er één grote 'groene long' van maken als onderdeel van de Groene Singel. Zo wordt het mogelijk om binnen- en buitenstad (Berchem binnen en buiten de Ring), die nu doorsneden worden door infrastructuur, met elkaar te verbinden tot één Park Brialmont van 42 hectare. Er zijn ook 2 concrete projecten gekozen om eerst uit te voeren: het recreatief natuurpark Wolvenberg en de entree aan de Grotesteenweg. Het project is in 2015 gestart. Het masterplan is gestart in 2016 en opgeleverd in 2017. De eerste concrete uitvoeringsprojecten worden, als alles vlot verloopt, opgeleverd eind 2019.

Waarom dit project?

De stad Antwerpen en het district Berchem willen met de opmaak van een masterplan één grote 'groene long' maken van het gebied als onderdeel van de Groene Singel. Zo wordt het mogelijk om binnen- en buitenstad (Berchem binnen en buiten de Ring), die nu doorsneden worden door infrastructuur, met elkaar te verbinden tot één Park Brialmont.

De aanpak past in de strategie om verschillende stukken groen met elkaar te verbinden tot één groot ecologisch landschap.

Wat gebeurt er?

Natuur en erfgoed als sterke identiteit

Het masterplan is een globale visie voor Park Brialmont en geeft weer hoe het gebied zich in de toekomst kan ontwikkelen. Het is een ruwe schets die de grote lijnen voor verdere ontwikkeling vastlegt en zo de basis vormt voor concrete projecten.

Centraal thema in het masterplan is de combinatie van natuur en erfgoed, de bestaande sterkte van het gebied. Door de aanwezigheid van het natuurgebied Wolvenberg kan er een waardevol natuurpark ontwikkeld worden. De restanten van de Brialmont-omwalling maken het mogelijk die bijna vergeten omwalling beleefbaar te maken. Het masterplan werd opgemaakt in samenwerking met Natuurpunt.

Drie ruimtelijke principes

Het masterplan werkt een gedetailleerd landschapsonwerp uit binnen de nieuwe identiteit als natuur- en erfgoedpark. Het ontwerp refereert aan de oorspronkelijke Brialmont-omwalling en speelt met hoogtes en laagtes, doet voorstellen voor een duurzaam en ecologisch watersysteem, versterkt het historische karakter, werkt een heldere padenstructuur uit en creëert nieuwe verblijfsplekken.

Het masterplan bevat concrete projecten voor korte tot middellange termijn die gedetailleerd uitgewerkt worden tot op het niveau van schetsontwerp. Zo kan snel worden overgegaan tot de uitvoering.

Daarnaast onderzoekt het masterplan ook de mogelijkheid om een parkverbinding te maken over de Ring en de bouw van een geluidswal. Het blijkt mogelijk te zijn de drie versnipperde groengebieden om te vormen tot een samenhangend park. Verder blijkt dat een geluidswal de geluidskwaliteit van zowel het park als de achterliggende bebouwing aanzienlijk kan verbeteren en dat zo'n infrastructurele ingreep kwalitatief kan geïntegreerd worden, zoals bij het project Walpark Polygoonstraat.

Alle inzichten uit het onderzoek moeten nu verder bekeken worden binnen het proces van de intendant van de Vlaamse overheid.

Twee concrete uitvoeringsprojecten

In samenspraak met het district Berchem zijn 2 projecten uit het masterplan geselecteerd om eerst uit te voeren: het recreatief natuurpark Wolvenberg en de entree aan de Grotesteenweg.

Participatie

De voorbije jaren zijn buurtbewoners en gebruikers van de parken op verschillende momenten gevraagd naar hun mening. Eind 2012 zijn sporters bevroegd naar hun gebruik van het openbaar domein. In augustus 2013 gaven bezoekers van het Brilschanspark hun mening en werden er enkele observaties in het park uitgevoerd. Begin 2015 gingen groepen bewoners in dialoog over Park Brialmont. In totaal gingen zo'n 180 mensen het gesprek aan.

Een rode draad in de gesprekken met bewoners was de wens dat de parken een goede mix aan functies moeten bieden, zoals nu het geval is met de natuurlijk verwilderde Wolvenberg, het idyllische Brilschanspark en het gezellige De Villegaspark. Ook zien verschillende bewoners een horecagelegenheid in de buurt van het park als een troef. Meer verkeersveilige en groene verbindingen tussen de parken zijn ook gewenst.

Wie werkt eraan mee?

AG VESPA coördineert de ontwikkeling van Park Brialmont. Het masterplan werd uitgewerkt door het ontwerpteam CLUSTER en Witteveen+Bos.

Recreatief natuurpark Wolvenberg

Tussen de Ring en de Singel ligt Wolvenberg, het enige natuurgebied in de binnenstad van Antwerpen. Binnen Park Brialmont blijft Wolvenberg een natuurgebied waar de natuur haar gang kan gaan. Het gebied ten westen van natuurgebied Wolvenberg wordt omgevormd tot een nieuwe open groene ruimte. De volkstuinten maken daar plaats voor een waardevol natuurlandschap met nieuwe recreatieve open plekken voor iedereen. Dat is een wenselijke aanvulling op het zeer schaarse publiek toegankelijke groen in Oud-Berchem. De volkstuinters die tuinierden aan de Singel zijn verhuisd naar extra percelen in park Het Prieel en andere sites in de buurt.

Het nieuwe recreatieve natuurpark ten westen van Wolvenberg wordt aangelegd met hoogtes en laagtes. Daardoor ontstaan twee komvormige ruimtes die zorgen voor een aangename geluidsklimaat. Die twee kommen zijn de voornaamste verblijfsplekken. Er komt een gezellige picknickruimte te midden van een weide met fruitbomen. Verder komen er natuurspeelplekken, een speelheuvel en wandelpaden doorheen de beboste zones. Een speels slingerpad leidt naar de top van de heuvel. Daar komt een belevingsplatform. Dat platform kijkt in de kruinen van de bomen en kan gebruikt worden voor natuureducatie en door vogelaars. Er is ook een shelter met een extra lange picknickbank, ideaal om bijvoorbeeld samen te komen met de buurt in open lucht.

Toekomstbeeld recreatief natuurpark Wolvenberg © CLUSTER - Witteveen+Bos

Het ontwerp van het recreatief natuurpark Wolvenberg is een klimaatbestendig ontwerp en maakt natuurlijke waterinfiltratie mogelijk. De twee komvormige ruimtes dienen als infiltratiebuffers en kunnen nat staan bij overvloedige regenval. Een derde natte zone is een speelbos dat overgaat in een langgerekte wadi parallel aan de Singel. Die zone zal het meeste water aantrekken. Zo kan er een totaal van 4800 m³ water gebufferd worden. Het water zal onder andere van regenwater van aanpalend openbaar domein komen, zoals regenwater van langs de Singel en regenwater afkomstig van de wijk Oud-Berchem Kerk.

De erfgoedwaarde van Wolvenberg wordt in de verf gezet door twee kasseistroken met daarnaast een leeuwenkop. Volgens historisch beeldmateriaal stonden de leeuwenkoppen vroeger aan de twee poortgebouwen van de Brialmont-omwalling. De plaats waar ze nu in het park worden geplaatst, als standbeeld naast elke toegangsweg, leunt zo goed als mogelijk aan bij die historische plaats.

De uitvoering van dit deelproject is gestart in het najaar van 2018.

Entree Grotesteenweg

Toekomstbeeld van de achterzijde van de entree aan de Grotesteenweg © CLUSTER - Witteveen+Bos

Entree Grotesteenweg

De ingang vanaf de Grotesteenweg wordt een prominentere toegang naar het park in het verlengde van de Koninklijkelaan. Het historische landschappelijke profiel van de Brialmont-omwalling wordt er hersteld in zijn originele vorm. De kenmerkende historische lijnen worden benadrukt door te spelen met hoogtes en laagtes en duidelijke paden. Aan de ingang komt een gravure in blauwe steen met daarop de plattegrond van de volledige Brialmont-omwalling. Het wordt een plaats waar

men stil kan staan bij de geschiedenis van Park Brialmont.

Toekomstbeeld entree Grotesteenweg © CLUSTER - Witteveen+Bos

Ligweide aan de Brilschansvijver

In de buurt van de entree komt een ligweide die in verbinding staat met de Brilschansvijver door een langgerekte terrassenstructuur. De terrassenstructuur wordt opgebouwd uit gras en metselwerk, de materialen waaruit ook de Brialmont-omwalling bestond. Op de treden komen bomen zodat men er zowel in de zon als in de schaduw

kan zitten.

De uitvoering van dit deelproject is gestart eind september 2018.

Tijdslijn

[Eind 2019](#)

Oplevering eerste twee deelprojecten

De twee eerste deelprojecten, recreatief natuurpark Wolvenberg en entree Grotesteenweg, worden als alles vlot verlopen eind 2019 opgeleverd.

[Najaar 2018](#)

Start werken eerste twee deelprojecten

De werken voor de twee eerste deelprojecten, recreatief natuurpark Wolvenberg en entree Grotesteenweg, starten.

[Eind 2017](#)

Start voorbereidende werken

De voorbereidende werken voor de eerste twee concrete uitvoeringsprojecten, het recreatief natuurpark Wolvenberg en de entree aan de Grotesteenweg, starten.

[Maart 2017](#)

Masterplan Park Brialmont

Het masterplan Park Brialmont wordt opgeleverd.

[Definitief masterplan park Brialmont](#)

[december 2015](#)

Keuze ontwerpteam masterplan

In december 2015 wordt het winnend ontwerp voor het masterplan Park Brialmont bekendgemaakt.

[Wedstrijdfiche masterplan Park Brialmont](#)

[September 2015](#)

Ontwerpen worden ingediend

De ontwerpen worden ingediend.

[Begin 2015](#)

Bewoners gaan in dialoog

Groepen bewoners gaan in dialoog over Park Brialmont.

[Augustus 2013](#)

Observaties Brilschanspark

Er worden enkele observaties in het Brilschanspark uitgevoerd en bezoekers van het park geven hun mening.

[2012](#)

Bevraging sporters

Sporters worden bevraagd naar hun gebruik van het publiek domein.

Downloads

Documenten

[Nieuwsbrief Park Brialmont - juni 2018](#)

[Nieuwsbrief Park Brialmont - januari 2018](#)

[Masterplan Park Brialmont](#)

[Nieuwsbrief Park Brialmont - januari 2016](#)

[Wedstrijdfiche masterplan Park Brialmont](#)

Rol AG VESPA

[Projectregisseur](#)

Partners

stad Antwerpen

Ontwerper

CLUSTER, Witteveen+Bos

Thema

[Groene Singel](#)

[Openbaar domein](#)

Status

In realisatie

Tags

Groene Singel

openbaar domein